

DOSTOSOWANIE WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH Z HISTORII W KL. 4 DO INDYWIDUALNYCH POTRZEB PSYCHOWIZYCZNYCH I EDUKACYJNYCH UCZNIÓW

Każdy uczeń, który posiada opinię Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej o specjalnych potrzebach edukacyjnych, jest oceniany zgodnie z indywidualnymi zaleceniami.

Przy ustalaniu oceny nauczyciel bierze po uwagę:

- indywidualne możliwości i właściwości psychofizyczne każdego ucznia,
- wysiłek wkładany przez ucznia w pracę,
- zainteresowanie przedmiotem,
- zaangażowanie ucznia na zajęciach.

Wymagania dla takiego uczniów ustala się indywidualnie w zależności od dysfunkcji ucznia oraz wskazówek i zaleceń przekazanych przez poradnię.

Ogólne zasady dostosowania wymagań edukacyjnych do potrzeb i możliwości uczniów

Specyficzne trudności w uczeniu się:

- zawsze uwzględniać trudności ucznia;
- w miarę możliwości pomagać, wspierać, dodatkowo instruować, naprowadzać, pokazywać na przykładzie;
- dzielić dane zadanie na etapy;
- nie zmuszać na siłę do wykonywania ćwiczeń sprawiających uczniowi trudność;
- dawać więcej czasu na opanowanie danej umiejętności, udzielać instruktażu;
- podczas oceniania brać przede wszystkim pod uwagę stosunek ucznia do przedmiotu, jego chęci, wysiłek, przygotowanie do zajęć w materiały, niezbędne pomoce itp.
- włączać do rywalizacji tylko tam, gdzie uczeń ma szansę;

Dysleksja

- kontrolowanie stopnia zrozumienia samodzielnie przeczytanych przez ucznia poleceń;
- ze względu na wolne tempo czytania lub/i pisania zmniejszenie liczby zadań (poleceń) do wykonania w przewidzianym dla całej klasy czasie lub wydłużenie czasu pracy;

- preferowanie wypowiedzi ustnych;
- umożliwienie przypomnienia wiadomości,
- opanowania napięcia emocjonalnego często blokującego wypowiedź;
- dawanie więcej czasu wykonywaniu prac szczególnie podczas samodzielnej pracy;
- sprawdzanie, czy uczeń skończył notatkę z lekcji, w razie potrzeby skracać wielkość notatek;
- upewnianie się, że uczeń zrozumiał polecenia i instrukcje;
- zachęcanie ucznia by przedstawiał swój tok myślenia;

Dysgrafia:

- jeśli nauczyciel nie może przeczytać, zinterpretować pracy ucznia, może go poprosić, aby uczynił to sam;
- dać uczniowi możliwość pisania drukowanymi literami lub na komputerze;
- strona graficzna pisma nie wpływa na uzyskiwaną przez ucznia ocenę

Dysortografia:

- oceniając prace pisemne brać pod uwagę ich treść, kompozycję, stronę stylistyczno-językową;

Nadpobudliwość psychoruchowa:

- poświęcanie uczniowi dużo uwagi, uczenie współdziałania, pracy w grupie;
- ustalenie zrozumiałych dla ucznia reguł;
- stosowanie zrozumiałego systemu pochwał i kar (życzliwa konsekwencja);
- wzmacnianie wszystkich przejawów pożądanego zachowania;
- wydawanie poleceń krótkimi, zdecydowanymi zdaniami;
- przekazywanie treści w jasnej, prostej i krótkiej formie (zadania powinny być krótkie);
- pomoc w zorganizowaniu świata wokół ucznia (usuwanie z otoczenia przedmiotów, które mogą go rozpraszać; w miarę możliwości podejmowanie działań według wcześniej ustalonego planu);
- wyznaczanie konkretnego celu;
- pomaganie uczniowi w skupieniu się na wykonywaniu jednej czynności;
- pobudzanie zainteresowań ucznia;
- angażowanie ucznia w konkretne działania;
- akceptowanie ucznia bez względu na jego nieprawidłowe zachowanie się;
- przypominanie o regułach;

- zapewnianie uczniowi miejsca w pierwszej ławce, w towarzystwie spokojnego kolegi;
- skupianie uwagi dziecka na tym co najważniejsze;
- wskazywanie sposobów rozładowania napięcia emocjonalnego w trakcie zajęć;
- aktywizowanie uwagi ucznia do czynnego udziału w lekcji;

Problemy emocjonalne:

- stworzenie warunków do rozwoju zainteresowań, wzmacnianie poczucia własnej wartości, samooceny, odpowiedzialności za własne działania;
- pomoc w nawiązywaniu pozytywnych kontaktów społecznych z rówieśnikami;
- wskazywanie sukcesów (nawet drobnych);
- kształtowanie motywacji do pracy;
- unikanie uwag krytycznych (zwłaszcza na forum klasy);
- nagradzanie wkładu pracy, nie tylko efektów;
- dostrzeganie mocnych stron ucznia;
- minimalizowanie napięcia związanego z sytuacją weryfikowania wiedzy, umiejętności;

Inteligencja niższa niż przeciętna:

- zapewnienie większej liczby ćwiczeń, aby uczeń opanował daną sprawność;
- podpowiadanie tematu pracy, częste podchodzenie do ucznia, ukierunkowywanie w działaniu;
- liberalne ocenianie wytworów ucznia;
- w ocenianiu zwracanie większej uwagi na wysiłek włożony w wykonanie zadania, niż ostateczny efekt pracy;
- w miarę możliwości pomaganie, wspieranie, podpowiadanie, dodatkowe instruowanie, naprowadzanie, pokazywanie na przykładzie;
- dzielenie zadania na etapy i zachęcanie do wykonywania pracy;
- dawanie więcej czasu na opanowanie danej umiejętności, cierpliwe udzielanie instruktażu, uwzględnianie wolniejszego tempa pracy;
- stosowanie wzmocnienia pozytywnego i motywowanie dziecko do pracy;

Punktacja za wykonanie zadań na sprawdzianach i testach:

0-29%	30%- 49%	50%-69%	70%-89%	90% - 97%	98%- 100%
niedostateczny	dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący

Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów:

Ocenie podlega:

- wkład ucznia w przebieg lekcji w formie: wypowiedzi ustnych, pracy w grupach, pracy samodzielnej na lekcji
- odpowiedź ustna, (3 ostatnie lekcje)
- kartkówka (3 ostatnie lekcje)
- sprawdzian (praca klasowa),
- udział w olimpiadach, konkursach przedmiotowych.

Sprawdziany (prace klasowe), zapowiedziane kartkówki

Sprawdziany (prace klasowe) i zapowiedziane kartkówki są obowiązkowe. Jeżeli uczeń opuścił sprawdzian (pracę klasową), zapowiedzianą kartkówkę to powinien ją napisać lub zaliczyć w formie odpowiedzi ustnej (decyduje nauczyciel):

- jeśli nie była to dłuższa nieobecność na najbliższej lekcji,
- w przypadku dłuższej nieobecności najpóźniej w ciągu dwóch tygodni od powrotu do szkoły (termin ustala uczeń z nauczycielem).

Uczeń ma prawo do jednorazowej poprawy oceny ze sprawdzianu, w przypadku oceny niedostatecznej ma obowiązek poprawy oceny.

Nieprzygotowania do lekcji.

Uczeń ma prawo dwukrotnie w półroczu zgłosić przed rozpoczęciem lekcji nieprzygotowanie bez ponoszenia konsekwencji. Nie dotyczy to sprawdzianów (prac klasowych), zapowiedzianych kartkówek i lekcji powtórzeniowych. Zgłoszenie nieprzygotowania nie upoważnia ucznia do braku pracy na bieżącej lekcji.

Warunki i tryb uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej:

1. Uczeń lub jego rodzice ubiegający się o podwyższenie oceny zwracają się z pisemnym wnioskiem (np. za pośrednictwem Librusa) do nauczyciela danych zajęć w terminie 3 dni roboczych od otrzymania informacji o przewidywanej rocznej ocenie klasyfikacyjnej.
2. O uzyskanie wyższej o jeden stopień niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej mogą ubiegać się wszyscy uczniowie, o ile spełnią następujące warunki:
 - a) frekwencja na zajęciach z danego przedmiotu nie może być niższa niż 80 % (z wyjątkiem długotrwałej choroby ucznia);
 - b) wszystkie nieobecności na zajęciach z danego przedmiotu muszą być usprawiedliwione;
 - c) uczeń przystąpił do wszystkich przewidzianych przez nauczyciela sprawdzianów lub popraw.
3. Uczeń spełniający wszystkie warunki przystępuje do sprawdzianu (lub innej formy, którą wyznaczy nauczyciel) obejmującego materiał określony w wymaganiach edukacyjnych na ocenę, o którą się ubiega.
4. W przypadku niespełnienia któregośkolwiek z warunków, o których mowa w pkt 3 wniosek ucznia/ rodzica zostaje odrzucony, a nauczyciel informuje o tym ucznia lub/i jego rodziców.
5. Termin sprawdzianu, który powinien się odbyć najpóźniej na 3 dni przed rocznym klasyfikacyjnym zebraniem Rady Pedagogicznej, ustala nauczyciel.
6. Podwyższenie przewidywanej oceny rocznej może nastąpić w przypadku, gdy ze sprawdzianu przygotowanego przez nauczyciela uczeń uzyskał minimum 80% punktów.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.

Uczeń nie opanował podstawowego materiału rzeczowego, terminologii historycznej. W sposób błędny formułuje oceny i

wysuwa wnioski. Nie posiada umiejętności umiejscawiania w czasie i przestrzeni. Popełnia poważne błędy chronologiczne. Poziom wiedzy i umiejętności uniemożliwia mu kontynuację nauki na wyższym szczeblu kształcenia.

Ocenę celującą na półroczu/ koniec roku otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania w stopniu pełnym.

Temat i moduł	Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny				
	Poziom konieczny ocena dopuszczająca	Poziom podstawowy ocena dostateczna	Poziom rozszerzający ocena dobra	Poziom dopełniający ocena bardzo dobra	Poziom pełny ocena celująca
1.Historia i zmiany	Uczeń: - rozumie pojęcia: historia, przeszłość, - rozumie różnicę między przeszłością a historią, - wyjaśnia, kim są i czym się zajmują historycy.	Uczeń: - rozumie pojęcie: zmiana, - wymienia i rozumie różne znaczenia pojęcia historia, - rozumie, że niektóre zmiany są naturalne, a inne wynikają z działalności człowieka, - rozumie wpływ zmian na życie człowieka (M3).	Uczeń: - potrafi odpowiedzieć na pytanie, po co poznajemy historię, - dostrzega różne zmiany we współczesnym świecie i podaje ich przykłady, - rozumie, że niektóre zmiany zachodzą szybko, a inne powoli.	Uczeń: dostrzega związek między zmianą świata i otoczenia, awiedzą i zachowaniem człowieka (M4, M5).	Uczeń: wyciąga wnioski z zadania polegającego na porównaniu dawnej i współczesnej szkoły (M1, M2),

2. Kiedy to było?	Uczeń: • rozumie pojęcia: data, oś czasu, wiek, stulecie, tysiąclecie, kalendarz, • rozumie znaczenie określeń: przed naszą erą (p.n.e.) oraz nasza era (n.e.), • rozumie, w jakim celu używamy dat (M1, M2), • oblicza upływ czasu między wydarzeniami, • zna zasady ustalania wieku na podstawie daty rocznej.	Uczeń: • potrafi odczytać informacje z osi czasu (M3), • posługuje się cyframi rzymskimi do zapisu wieku (M5), • ustala wiek wydarzeń na podstawie ich daty rocznej, • porządkuje chronologicznie wydarzenia z wykorzystaniem osi czasu, • wyjaśnia, do czego służy kalendarz (M7).	Uczeń: • wyjaśnia, z czego wynika podział dziejów człowieka na okresy „naszej ery” i „przed naszą erą” (M4), • potrafi umieścić na osi czasu daty wydarzeń sprzed narodzin Jezusa i po jego narodzinach.	Uczeń: • dostrzega związki między znajomością dat a prawidłowym poznawaniem historii.	Uczeń: • potrafi opisać różne sposoby mierzenia czasu stosowane przez ludzi w przeszłości i obecnie (infografika – M1, M2, M3, M4, M5, M6, M7).
3. Gdzie to było?	Uczeń: • rozumie pojęcia: mapa, mapa historyczna, legenda mapy.	Uczeń: • identyfikuje symbole używane na mapach historycznych (M3), odczytuje proste informacje z mapy historycznej, posługując się legendą (M3).	Uczeń: • potrafi wyciągać wnioski z analizy informacji na mapie historycznej (M3).	Uczeń: • potrafi opisać proces zmian w przestrzeni na przykładzie dziejów Krakowa (M1).	Uczeń: • potrafi opisać zmiany, które zaszły w określonym miejscu we własnej okolicy na podstawie znalezionych i wykonanych fotografii.

4. Jak poznajemy przeszłość? (moduł kultura)	Uczeń: - rozumie pojęcia: źródło historyczne, archeolodzy, wykopaliska archeologiczne, - zna podstawowy podział źródeł historycznych.	Uczeń: - rozumie pojęcie: znaczenie historyczne, - podaje przykłady źródeł historycznych, - rozumie, w jakim celu korzystamy ze źródeł historycznych.	Uczeń: - rozumie znaczenie pracy archeologów dla poznania historii człowieka, - próbuję odczytać źródło historyczne (M3, M4).	Uczeń: - rozumie, czym jest wiarygodność źródła i w jaki sposób się ją ustala, - próbuję określić znaczenie historyczne przykładowych wydarzeń z dziejów człowieka.	Uczeń: - analizuje tekst źródłowy i czerpie z niego informacje, - dostrzega rolę źródeł historycznych w procesie odtwarzania przeszłości (M5, M6, M7, M8).
5. Moja rodzina (moduł kultura)	Uczeń: - rozumie pojęcia: rodzina, przodek, krewny, pamiątki rodzinne, - zna rodzaje rodzin i ich skład.	Uczeń: - rozumie pojęcia: genealogia, drzewo genealogiczne, zna sposoby umożliwiające poznanie historii rodziny (M4), - wie, jak narysować proste drzewo genealogiczne (M5, M6).	Uczeń: dostrzega różnice między rodziną małą a wielką (M1, M2), dostrzega znaczenie pamiątek rodzinnych jako źródeł historycznych (M3).	Uczeń: - potrafi odczytać informacje z prostego drzewa genealogicznego, - potrafi odczytać informacje z pamiątek rodzinnych, - wyjaśnia, w jakim celu tworzy się drzewo genealogiczne.	Uczeń: potrafi narysować drzewo genealogiczne swojej rodziny (M6).

6. Moje miejsce na ziemi (moduł kultura)	Uczeń: - rozumie pojęcia: ojczyzna, mała ojczyzna, legenda, - wymienia różnice między historią a legendą.	Uczeń: - rozumie pojęcie: herb, - wyjaśnia, co przedstawia herb miejscowości (M2), - opowiada legendę o Lechu, Czechu i Rusie,	Uczeń: - wyjaśnia, kim jest człowiek zasłużony i w jakim celu jest on upamiętniany, - wymienia sposoby upamiętniania ludzi	Uczeń: - przedstawia podstawowe fakty związane z historią własnej miejscowości (M1), - wymienia postaci	Uczeń: samodzielnie lub w grupie poszukuje informacji i tworzy opowieść o historii swojej miejscowości (M3).
---	---	---	--	---	---

		rozumie w jakim celu ludzie tworzyli legendy.	zasłużonych (M4), - potrafi wskazać, co jest prawdą, a co fikcją w legendzie o Lechu, Czechu i Rusie, - potrafi opowiedzieć legendę związaną z własną miejscowością lub małą ojczyzną.	szczególnie zasłużone dla swojej miejscowości lub małej ojczyzny i opisuje sposoby ich upamiętnienia, wskazuje elementy poświadczone historycznie / fikcyjne w legendzie związanej z własną miejscowością lub małą ojczyzną.	
7. Regiony Polski i ich tradycje (moduł kultura)	Uczeń: - rozumie pojęcie: region, - wymienia główne regiony Polski, - zna nazwę regionu, w którym mieszka, - wskazuje położenie regionów Polski na mapie (M1).	Uczeń: - rozumie pojęcia: zwyczaj, obrzęd, tradycja, - wymienia przykładowe zwyczaje, obrzędy i tradycje (M2, M3, M4). - wymienia zwyczaj, obrzęd lub tradycje pochodzące z regionu, w którym mieszka.	Uczeń: - charakteryzuje poszczególne regiony Polski, - wyjaśnia, dlaczego należy chronić zabytki, - wymienia zabytki historyczne w swoim regionie, - uzasadnia potrzebę ich ochrony.	Uczeń: - potrafi wyjaśnić, jakie znaczenie dla ludzi mają zwyczaje, obrzędy i tradycje, - potrafi wskazać różnice w regionalnych zwyczajach, obrzędach i tradycjach, - prezentuje na forum klasy wybrany zabytek ze swojej okolicy.	Uczeń: omawia dzieje Zamku Królewskiego w Warszawie (infografika).
8. Polskie symbole i święta państwowe	Uczeń: zna oficjalną nazwę państwa polskiego, rozumie pojęcia: barwy, godło, hymn, Unia Europejska, święta	Uczeń: - wie, w jakich okolicznościach wykonuje się hymn państwowy, - wymienia symbole Unii Europejskiej	Uczeń: rozumie rolę i znaczenie symboli państwowych, podaje informacje na temat hymnu Polski i hymnu Unii	Uczeń: rozumie, w jakim celu obchodzone są święta państwowe, wyjaśnia, z jakimi wydarzeniami są związane	Uczeń: wyjaśnia, jakie korzyści wynikają dla ludzi z przynależności ich krajów do Unii Europejskiej.

	państwowe, • wymienia polskie symbole państwowe (M1, M2, M3), • wymienia najważniejsze polskie święta państwowe i podaje daty, w których się je obchodzi.	(M4).	Europejskiej, • przedstawia różne sposoby obchodzenia polskich świąt państwowych (M5, M6, M7).	najważniejsze polskie święta państwowe.	
--	---	-------	---	---	--

9. Od myśliwych do rolników	Uczeń: • wymienia pierwszą epokę historyczną (starożytność) i odczytuje z osi czasu czas jej trwania, • rozumie pojęcia: epoka, starsza epoka kamienia, młodsza epoka kamienia, Żyżny Półksiężyc, • wyjaśnia, na czym polega koczowniczy i osiadły tryb życia,	Uczeń: • rozumie pojęcia: prahistoria, człowiek rozumny, krzemień, wymienia zajęcia ludzi żyjących w starszej epoce kamienia (M2, infografika) i w młodszej epoce kamienia (infografika), • wymienia skutki przyjęcia przez człowieka osiadłego trybu życia, wskazuje na mapie obszar Żyżnego Półksiężyc.	Uczeń: • odczytuje z osi czasu trwania starszej i młodszej epoki kamienia, wyjaśnia, na czym polegały zmiany, jakie zaszły ok. 11 tys. lat temu, • rozumie znaczenie zmian, które zaszły w młodszej epoce kamienia dla rozwoju człowieka (rewolucja neolityczna).	Uczeń: • omawia warunki panujące w Europie w okresie zlodowacenia (M1), potrafi opisać wygląd pierwszych wsi (infografika), • charakteryzuje warunki życia ludzi w starszej epoce kamienia (M3, M4), • charakteryzuje warunki życia ludzi w młodszej epoce kamienia (M6).	Uczeń: • podaje argumenty za i przeciw twierdzeniu, że rozpoczęcie przekształcania środowiska naturalnego przez człowieka w młodszej epoce kamienia ma znaczenie dla współczesnych ludzi.
------------------------------------	---	---	---	--	--

10.Cywilizacja starożytnego Egiptu	Uczeń: • rozumie pojęcia: cywilizacja, społeczeństwo, państwo, faraon, • wskazuje na mapie położenie Egiptu (M1), • wymienia nazwy grup społecznych w starożytnym Egipcie.	Uczeń: • wymienia warunki pozwalające stwierdzić, że cywilizacja znajduje się na wysokim poziomie rozwoju, • podaje okres, w jakim istniała cywilizacja starożytnego Egiptu, • wyjaśnia rolę, jaką w starożytnym Egipcie odgrywała rzeka Nil (infografika).	Uczeń: • omawia położenie geograficzne i warunki naturalne Egiptu, • dostrzega znaczenie rzeki Nil dla rozwoju cywilizacji egipskiej (M2, M3), • omawia rolę i znaczenie poszczególnych grup społecznych w starożytnym Egipcie (M4, M5).	Uczeń: • uzasadnia słuszność stwierdzenia, że Egipt był „darem Nilu”, • wyjaśnia, w jaki sposób doszło do powstania starożytnego państwa egipskiego, • wyjaśnia, dlaczego społeczeństwo starożytnego Egiptu można przedstawić jako piramidę.	Uczeń: • wskazuje podobieństwa i różnice między starożytnym państwem egipskim a współczesnym państwem polskim, • omawia warunki życia mieszkańców starożytnego Egiptu (infografika).
---	---	--	---	---	--

11. Pisarze, grobowce i bóstwa (moduł kultura)	Uczeń: • rozumie pojęcia: pismo, pisarze, hieroglify, papirus, politeizm (wielobóstwo), życie pozagrobowe, mumia, piramida, • zna wygląd pisma egipskiego (M2, M3).	Uczeń: • wyjaśnia, kto i dlaczego budował piramidy (M5), • wyjaśnia, dlaczego po śmierci człowieka sporządzano mumię (M4), • wymienia główne osiągnięcia cywilizacji egipskiej (infografika – M1, M2, M3, M4, M5).	Uczeń: • wyjaśnia znaczenie pisma dla funkcjonowania państwa egipskiego (M1), • wyjaśnia znaczenie pisma w życiu współczesnego człowieka, • wyjaśnia, dlaczego piramidy nazywano „domami wieczności”. • omawia wpływ cywilizacji egipskiej na współczesną Europę (infografika – M1, M2, M3, M4, M5).	Uczeń: • zna postać: boga Ozyrysa, • rozumie związek między wynalezieniem pisma, a rozwojem cywilizacji, • wyjaśnia związek między wiarą w życie pozagrobowe a wykształceniem się techniki mumifikacji (M4), • przedstawia wyobrażenia Egipcjan na temat życia pozagrobowego.	Uczeń: • analizuje tekst źródłowy związany z wiarą Egipcjan w życie pozagrobowe.
---	---	---	--	---	---

12..Ojczyzna demokracji	Uczeń: • zna postać: Peryklesa, • rozumie pojęcia: miasto-państwo, obywatel, demokracja ateńska, agora, • wskazuje na mapie położenie Grecji i Aten (M1) oraz zasięg cywilizacji greckiej, • podaje, kto był obywatelem w starożytnych Atenach, • wyjaśnia zasady działania demokracji ateńskiej (M4).	Uczeń: • rozumie pojęcia: zgromadzenie ludowe, polityk, „czasy Peryklesa”, • odczytuje z osi czasu, kiedy istniała demokracja ateńska, • omawia położenie geograficzne i warunki naturalne panujące w Grecji, • wymienia prawa i obowiązki obywateli Aten, • omawia edukację ateńskich chłopców i dziewcząt (M2, M3).	Uczeń: • rozumie pojęcia: demokracja pośrednia, demokracja bezpośrednia, • rozumie, dlaczego Grecy nie stworzyli jednego dużego państwa, • zaznacza na osi czasu „czasy Peryklesa”, • wymienia prawa i obowiązki obywateli Aten, • rozumie, że nie każdy mieszkaniec starożytnych Aten był obywatelem,	Uczeń: • dostrzega zależność między warunkami naturalnymi w starożytnej Grecji a powstaniem miast-państw, • wskazuje podobieństwa i różnice między starożytną demokracją ateńską a współczesną demokracją, • dostrzega różnice między starożytną szkołą ateńską a szkołą współczesną.	Uczeń: • rozumie pojęcia: Akropol, stoa, • opisuje wygląd starożytnych Aten (infografika), • porównuje sytuację polityczną starożytnych Atenek i współczesnych Polek.
--------------------------------	---	--	---	--	--

13. Mity, piękno i umiłowanie mądrości (moduł kultura)	Uczeń: - rozumie pojęcia: Akropol, bogowie olimpijscy, Olimp, mitologia, mit, heros, filozofia, - wyjaśnia, jak starożytni Grecy wyobrażali sobie bogów.	Uczeń: - zna postaci: Sokratesa, Heraklesa, - wskazuje na mapie położenie góry Olimp, - wymienia najważniejszych bogów olimpijskich, - wymienia przykład starożytnej greckiej rzeźby i starożytnej greckiej świątyni.	Uczeń: - charakteryzuje najważniejszych bogów starożytnej Grecji (M1), - opowiada o dokonaniach Heraklesa (M2), - opowiada, czym zajmował się Sokrates, - opisuje wygląd greckiej świątyni (M3).	Uczeń: - zna postaci: Fidiasza, Myrona, - rozumie, w jakim celu Grecy tworzyli mity, - wyjaśnia, w jakim celu Grecy budowali świątynie, - opisuje dokonania Greków w rzeźbie (M4), - rozumie znaczenie sokratejskiego „wiem, że nic nie wiem”.	Uczeń: analizuje treść mitu oraz obrazu i wskazuje elementy mitu namalowane na obrazie.
14. Na igrzyskach olimpijskich i w teatrze (moduł kultura, moduł filozoficzny)	Uczeń: - rozumie pojęcia: igrzyska olimpijskie, teatr, tragedia, wymienia dyscypliny sportowe starożytnych igrzysk olimpijskich, - opisuje wygląd starożytnego teatru greckiego (M4).	Uczeń: - zna datę: 776 r. p.n.e., wskazuje na mapie położenie Olimpii, wymienia główne - osiągnięcia cywilizacji greckiej (infografika – M1, M2, M3, M4, M5).	Uczeń: - potrafi zaszeregować poszczególne dyscypliny sportowe do lekkiej i ciężkiej atletyki (M1), - omawia wpływ cywilizacji greckiej na współczesną Europę (infografika – M1, M2, M3, M4, M5).	Uczeń: - zna postać: boga Dionizosa, rozumie pojęcie: „pokój boży”, - omawia organizację i przebieg starożytnych igrzysk olimpijskich (M2, M3), - omawia organizację starożytnego greckiego teatru, opisuje okoliczności powstania starożytnego greckiego teatru.	Uczeń: - zna daty: 393 r. n.e., 1896 r. n.e., rozumie pojęcia: gimnazjon, palestra, - opisuje wygląd starożytnej Olimpii (infografika), - wskazuje najważniejsze podobieństwa i różnice między starożytnymi igrzyskami olimpijskimi a igrzyskami współczesnymi,

					wskazuje najważniejsze podobieństwa i różnice między starożytnym teatrem greckim a teatrem współczesnym.
--	--	--	--	--	--

15. Imperium Rzymskie	Uczeń: - rozumie pojęcia: Italia, imperium, - wskazuje na mapie położenie Rzymu i największy zasięg Imperium Rzymskiego (M1).	Uczeń: - rozumie pojęcia: republika, cesarstwo, cesarz, senat, - zna daty: 508 r. p.n.e., 27 r. p.n.e., - zna postaci: Juliusza Cezara (M5), Oktawiana Augusta (M6), - wyjaśnia zasady działania republiki rzymskiej (M4), - wyjaśnia zasady działania cesarstwa rzymskiego.	Uczeń: - wyjaśnia, dlaczego Rzymianom udało się stworzyć imperium, - wymienia elementy uzbrojenia legionisty rzymskiego (M2), - omawia organizację i zasady działania armii rzymskiej (M3).	Uczeń: - zna daty: 395 r. n.e., 476 r. n.e., - przedstawia okoliczności, w których doszło do upadku republiki rzymskiej i powstania cesarstwa, - opisuje podział Imperium Rzymskiego i dalsze jego losy.	Uczeń: - rozumie pojęcia: onager, balista, wieża obronna, wieża oblężnicza, taran, - wyjaśnia, jak przebiegało rzymskie oblężenie miasta (infografika), - dostrzega zagrożenia dla państwa związane z wrogością wśród polityków, - wyjaśnia różnice między demokracją ateńską i republiką rzymską, analizuje fragment tekstu źródłowego oraz obraz i wskazuje elementy z tekstu namalowane na obrazie.
------------------------------	---	---	--	---	--

16. Społeczeństwo starożytnego Rzymu	Uczeń: • rozumie pojęcie: niewolnik, • wyjaśnia, kto był obywatelem rzymskim, • wymienia grupy wchodzące w skład starożytnego społeczeństwa rzymskiego.	Uczeń: • wymienia sposoby wykorzystywania przez Rzymian pracy niewolników (M4), • rozumie, dlaczego współcześnie niewolnictwo jest zakazane.	Uczeń: • dostrzega znaczenie niewolnictwa dla funkcjonowania Imperium Rzymskiego, • omawia pozycję, zadania i prawa „ojca rodziny” i „matki rodziny”.	Uczeń: • porównuje prawa obywatelskie posiadane przez mężczyzn i kobiety (M1), • omawia pozycję kobiety w społeczeństwie rzymskim (M3), • opisuje wygląd i działanie starożytnej szkoły rzymskiej (M6, M7).	Uczeń: • opisuje życie codzienne mieszkańców starożytnego Rzymu (infografika).
17.Świat starożytnych Rzymian (moduł kultura)	Uczeń: • rozumie pojęcia: amfiteatr (Kolosium), gladiator, termy, łacina, prawo rzymskie, łuk triumfalny.	Uczeń: • wymienia główne osiągnięcia cywilizacji rzymskiej (infografika – M1, M2, M3, M4, M5), • wskazuje na mapie zasięg cywilizacji rzymskiej.	Uczeń: • opisuje wygląd rzymskiego amfiteatru • (M1), wyjaśnia, czym były i w jakim celu organizowano walki gladiatorów (M2), • opisuje wygląd rzymskich term (M3), • wyjaśnia, jak starożytni Rzymianie spędzali czas w termach (M3).	Uczeń: • dokonuje oceny rozrywek starożytnych Rzymian, • omawia wpływ cywilizacji rzymskiej na współczesną Europę (infografika – M1, M2, M3, M4, M5).	Uczeń: • rozumie pojęcia: kopuła, łuk budowlany, podaje przykłady zastosowania kopuły i łuku budowlanego w starożytnym Rzymie i współcześnie

18. Chrześcijaństwo (moduł kultura)	Uczeń: • zna postać: Jezusa Chrystusa, • rozumie pojęcia: tolerancja religijna, monoteizm, Biblia, chrześcijaństwo, chrześcijanie, • wyjaśnia okoliczności, w jakich doszło do powstania chrześcijaństwa.	Uczeń: • rozumie pojęcia: Żydzi, judaizm, Dekalog, Ewangelia, Mesjasz, • wymienia najważniejsze informacje na temat wierzeń Żydów, • wskazuje cechy charakterystyczne religii chrześcijańskiej (M1), • wymienia powody rozwoju chrześcijaństwa mimo prześladowań	Uczeń: • zna datę 380 r., • wskazuje na mapie Palestynę, • korzystając z mapy omawia rozwój chrześcijaństwa w starożytności (M6), • omawia działalność Jezusa Chrystusa (M3, M4), • wyjaśnia przyczyny konfliktu między Jezusem a żydowskimi przywódcami religijnymi (M2), zna okoliczności, w których chrześcijaństwo stało się religią państwową w Imperium Rzymskim.	Uczeń: • rozumie, dlaczego różne grupy społeczne w Imperium Rzymskim przyjmowały chrześcijaństwo, • wyjaśnia, dlaczego pierwsi chrześcijanie byli prześladowani, • wymienia metody prześladowania pierwszych chrześcijan (M5), rozumie znaczenie uznania chrześcijaństwa za religię panującą w Imperium Rzymskim, • dostrzega wpływ chrześcijaństwa na współczesną Europę.	Uczeń: • wyjaśnia związek między judaizmem a chrześcijaństwem, • analizuje fragment tekstu źródłowego oraz obraz i wskazuje elementy z tekstu namalowane na obrazie.
--	--	--	--	--	--